

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА	
ПРИМЉЕНО:	14.03.2017
	317/17

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени подобности теме, кандидата и ментора за израду докторске дисертације

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Орган који је именовao комисију: Наставно-научно вијеће Факултета политичких наука

Датум именовања комисије: 08.02.2017. године

Број одлуке: 08/3.108-1/17 од 09.02.2017.

Састав комисије:

1.	Југовић Александар	Редовни професор	Социјални рад
Социјална патологија-подручја социјалног рада
	Презиме и име	Звање	Научно поље и ужа научна област
	Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију
Универзитета у Београду		Предсједник комисије
	Установа у којој је запослен-а		Функција у комисији
2.	Петровић Јагода	Ванредни професор	Социјални рад
Теорије и методологије у социјалном раду
	Презимеиме	Звање	Научно поље и ужа научна област
	Универзитет у Бањалуци, Факултет политичких наука		члан
	Установа у којој је запослен-а		Функција у комисији
3.	Лепир Љубо	Доцент	Социјални рад
Социјална политика
	Презимеиме	Звање	Научно поље и ужа научна област
	Универзитет у Бањалуци, Факултет политичких наука		члан
	Установа у којој је запослен-а		Функција у комисији

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: Андреа (Пејо) Ракановић Радоњић
2. Датум рођења: 18.11.1980. Мјесто и држава рођења: Добој, Босна и Херцеговина

II.1 Основне студије

Година уписа: Година завршетка: Просјечна оцјена током студија:

Универзитет: Универзитет у Бањалуци

Факултет/и: Филозофски факултет

Студијски програм: Социјални рад

Звање: Дипломирани социјални радник

II.2 Мастер или магистарске студије

Година уписа: Година завршетка: Просјечна оцјена током студија:

Универзитет: Универзитет у Сарајеву

Факултет/и: Факултет политичких наука

Студијски програм: Социјални рад

Звање: Магистар науке социјалног рада

Научна област: Подручја социјалног рада

Наслов завршног рада: „Улога менаџмента у остваривању радних задатака социјалних радника у установама здравствене заштите“

II.3 Докторске студије

Година уписа:

Факултет/и: Факултет политичких наука

Студијски програм: Социјални рад

Број ЕЦТС до сада остварених: Просјечна оцјена током студија:

II.4 Приказ научних и стручних радова кандидата

Р. бр.	Аутори, наслов, издавач, број страница	Категорија ¹
1.	<p>Rakanović Radonjić, A., Šćepović, D., Lepir, LJ (2017), „Specialized Foster Care as System Approach, Deinstitutionalization of Social Protection in Case of Adults with Developmental Difficulties in the Republic of Srpska – a Case Study“, European Journal of Interdisciplinary Studies, [S.l.], v. 7, n. 1, p. 15-22, jan. 2017. ISSN 2411-4138. Izdavač: European Center for Science Education and Research (број страница 7)</p> <p>Доступно на: <http://journals.euser.org/index.php?journal=ejis&page=article&op=view&path%5B%5D=1722>.</p>	Члан 19. став 2. Часопис међународног значаја
<p><i>Кратак опис садржине:</i></p> <p>Кандидаткиња је коаутор и носилац рада под називом „Specialized Foster Care as System Approach, Deinstitutionalization of Social Protection in Case of Adults with Developmental Difficulties in the Republic of Srpska – a Case Study“ (Специјализовано хранитељство као системски приступ деинституционализацији социјалне заштите одраслих лица са потешкоћама у развоју у Републици Српској – Студија случаја). Рад је урађен по шеми IMRAD (Introduction, Methods, Results and Discussion). У раду је стављен фокус на специјализовано хранитељство за одрасла лица са потешкоћама у развоју, које омогућава адекватно збрињавање ове категорије корисника, задовољавање њихових основних људских потреба, остваривање права, али и оптимално функционисање у породици и заједници. У раду је представљена студија случаја специјализованог хранитељства представљеног као могућност адекватног збрињавања одраслих лица са потешкоћама у развоју са посебним освртом на специјализовано хранитељство као могућност деинституционализације ове категорије корисника социјалне заштите. Студија случаја и резултати коју су презентовани у раду дају примјер специјализованог хранитељства као системског приступа у деинституционализацији одраслих са потешкоћама у развоју.</p>		
<p>Рад припада проблематици докторске дисертације: <u>ДА</u> НЕ ДЈЕЛИМИЧНО</p>		

Р. бр.	Аутори, наслов, издавач, број страница	Категорија
1.	<p>Ракановић Радоњић Андреа (2016). <i>Хранитељство за одрасла и стара лица – унапријеђење живота корисника права из социјалне заштите</i>, У: Социјална мисао бр. 88., Београд, у штампи (број страница 13).</p>	Члан 19. став 2. Часопис међународног значаја
<p><i>Кратак опис садржине:</i></p>		

¹ Категорија се односи на оне часописе и научне скупове који су категорисани у складу са Правилником о публикавању научних публикација („Службени гласник РС“, бр. 77/10) и Правилником о мјерилима за остваривање и финансирање Програма одржавања научних скупова („Службени гласник РС“, бр. 102/14).

Чланак „Хранитељство за одрасла и стара лица – модел за унапређење живота корисника права из социјалне заштите“ је органални научни рад, јер кандидаткиња први пут публикује резултате сопственог истраживања оствареног примјеном одговарајућих научних метода. Рад је урађен по шеми IMRAD (Introduction, Methods, Results and Discussi-on). Предмет рада су актуелна питања из области социјалне заштите, посебно у контексту политика система у коме се у протеклим годинама много радило на развоју хранитељства како би се промовисала политика деинституционализације и развоја услуга у локалним заједницама. Збрињавање старих и одраслих лица у хранитељске породице је новина за многе средине и научно документовање предности овог вида заштите помаже у његовом промовисању и повећању примјене. Кандидаткиња се у овом раду бавила компаративном анализом задовољавања потреба корисника и задовољством корисника у установама и хранитељским породицама и утврдила да је задовољавање физиолошких потреба у хранитељским породицама стопроцентно, задовољена потреба за сигурношћу код 85% испитаника, потреба за љубављу и припадањем код 65% испитаника, за поштовањем код 85% и за самоостваривањем 15%. Исте потребе у установама за смјештај задовољене су у много мањем обиму (20 и више процената). Све то је довело и до већег задовољства корисника начином живота и функционисања у хранитељским породицама него у установама социјалне заштите за смјештај.

Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ ДЈЕЛИМИЧНО

Р. бр.	Аутори, наслов, издавач, број страница	Категорија
1.	<u>Ракановић Радоњић, А., Шћеповић, Д. (2016). Изазови социјалног рада у хранитељству за одрасла лица са потешкоћама у развоју, У: Београдска дефектолошка школа, Vol. 22, No.2: 190-191</u>	Члан 21. став г. Зборник радова научне организације

Кратак опис садржине:

Кандидаткиња је коаутор и носилац рада под називом „Изазови социјалног рада у хранитељству за одрасла лица са потешкоћама у развоју“ у коме је извршена анализа хранитељства као вида збрињавања корисника социјалне заштите са посебним освртом на специјализовано хранитељство за одрасла лица са потешкоћама у развоју које није довољно развијено иако за његов развој постоје предуслови који се односе на законску регулативу и људске ресурсе. У раду је стављен фокус на социјални рад као кључну дјелатност у промоцији, развоју и примјени специјализованог хранитељства у збрињавању одраслих лица са потешкоћама у развоју у Републици Српској као преферирани вид заштите.

Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ ДЈЕЛИМИЧНО

Р. бр.	Аутори, наслов, издавач, број страница	Категорија
1.	<u>Ракановић Радоњић, А. (2016), Социјални рад у здравственој заштити Босне и Херцеговине, У: Политика, бр.11: 218-234, Факултет политичких наука Универзитета у Бањалуци (број страница 16)</u>	Члан 19. став 4. Научни часопис националног значаја

Кратак опис садржине:

Кандидаткиња у раду под називом „Социјални рад у здравственој заштити Босне и Херцеговине“ даје осврт на положај социјалног рада у здравственој заштити Босне и Херцеговине узимајући у обзир све специфичности система здравствене заштите у Босни и Херцеговини те изазова пред којим су се нашли системи здравствене заштите у условима осиромашења и повећане потребе за очувањем и унапријеђењем здравља становништва. У раду сус представљени резултати истраживања спроведеног на територији цијеле Босне и Херцеговине које је обухватило сва три нивоа здравствене заштите (примарни, секундарни и терцијарни). Резултати истраживања су показали да се социјалном раду у системима здравствене заштите не придаје довољан значај, да се социјални рад не посматра као битан фактор у постизању и одржавању здравља као физичког, психичког и социјалног благостања. Социјални радник као професионалац је маргинализован. Велики број установа здравствене заштите не запошљава социјалне раднике што упућује на чињеницу да системи здравствене заштите нису препознали значај социјалног рада као професије у очувању и унапређењу здравља. Социјални радници не промовишу социјални рад у здравственим системима нити уводе нове услуге у социјалном раду у здравственим системима Босне и Херцеговине.

Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ ДЈЕЛИМИЧНО

Р. бр.	Аутори, наслов, издавач, број страница	Категорија
1.	Рақановић Радоњић, А., Шћеповић, Д. (2016). <i>Социјални рад у кризним условима – Организација и рад ЈУ Центра за социјални рад Бањалука током поплава у 2014. години</i> , У: Зборник радова – Караван социјалних радника, Унија друштава социјалних радника Републике Србије – у штампи (број страница 13)	Члан 20. став 3. Зборник радова са конференције са међународним учешћем

Кратак опис садржине:

Кандидаткиња је коаутор стручног рада под називом „Социјални рад у кризним условима – Организација и рад ЈУ Центра за социјални рад Бањалука током поплава у 2014. години“. У раду је приказана добра пракса ЈУ Центра за социјални рад Бањалука током и након елементарне непогоде. У раду је дата анализа рада Центра током кризне ситуације, те је приказана организација рада локалне заједнице која је координисано спроводила активности посредством различитих организација које су се односиле на заштиту становништва током кризне ситуације. У раду су такође представљене препоруке за унапријеђење рада Центра за социјални рад током кризних ситуација које су изведене на основу анализе поступања током елементарне непогоде у 2014. години.

Рад припада проблематици докторске дисертације: ДА НЕ ДЈЕЛИМИЧНО

Р. бр.	Аутори, наслов, издавач, број страница	Категорија
1.	Радоњић Андреа (2009). Улога менаџмента у остваривању радних задатака социјалних радника у установама здравствене заштите, Научна конференција „Квалитет социјалног рада у Босни и Херцеговини и улога и значај супервизије и менаџмента“ Неум, октобар 2009. Године, Зборник сажетака, на стр.43	Члан 21. став г. Зборник радова научне организације

<i>Кратак опис садржине:</i>		
<p>Кандидаткиња се у овом раду бавила истраживањем како менаџмент утиче на остваривање радних задатака социјалних радника у установама здравствене заштите и утврдила да постоји пасиван однос менаџмента према обављању радних задатака социјалног радника у установама здравствене заштите, да менаџери социјалне раднике не оријентишу према резултатима, те са де циљеви социјалног рада не сматрају неопходним чиниоцима у остваривању циљева установе. Социјални рад се у овим установама доживљава као административни посао а не стручни рад који доприноси третману и лијечењу пацијената и ефикасном функционисању здравственог система. Запошљавање социјалних радника је спорадично. Социјални радници у здравственим установама немају потребну подршку менаџера тих установа, а нису ни дио система социјалне заштите, јер са установама социјалне заштите појединачно сарађују у индивидуалним случајевима, а не кроз системску и планирану сарадњу.</p>		
<i>Рад припада проблематици докторске дисертације:</i> ДА <u>НЕ</u> ДЈЕЛИМИЧНО		

Да ли кандидат испуњава услове? ДА НЕ

III ПОДАЦИ О МЕНТОРУ/КОМЕНТОРА

Биографија ментора/коментора (до 1000 карактера):

Проф. др Александар Југовић (1971.) завршио је (1994.) Факултет политичких наука Универзитета у Београду, на студијској групи за социјалну политику и социјални рад. Добио је диплому Универзитета за студента генерације ФПН-а. Магистрирао је (2001.) и докторирао (2004.) на Факултету политичких наука Универзитета у Београду. На Дефектолошком факултету, сада Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, запослен је од 1998. године. Од 2014. године у звању је редовног професора.

Предаје предмете Социјална патологија, Социјална политика, Медији и друштвене девијације, на основним академским студијама, и Социјални менаџмент на мастер студијама. Наставу држи и на докторским студијама. Као гостујући професор предаје на Факултету политичких наука Универзитета у Бања Луци на студијском програму социјалног рада.

Бави се теоријом, феноменологијом и медиологијом друштвених девијација и социјално рањивих група, као и подручјима социјалног рада и социјалне политике. До сада има преко 150 објављених библиографских јединица у научним публикацијама националног и међународног значаја.

Био је руководилац Одељења за превенцију и третман поремећаја понашања на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију од 2012. до 2015. године. Од 2015. године на функцији је продекана за науку на Универзитету у Београду - Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију.

Радови из области којој припада приједлог докторске дисертације:

Р. бр.	Аутори, наслов, издавач, број страница
1.	<u>Југовић, А., Пејаковић, Љ., Стевановић, И.</u> (2013). <i>Место за мене – деца на хранитељству у Србији</i> . Београд: Центар за права детета, Републички завод за социјалну заштиту, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике Републике Србије. (151 стр.)
2.	<u>Југовић, А., Brkić, М.</u> (2013). Социјални рад у Србији у контексту економске кризе и друштвене трансформације/ <i>Social work in Serbia in the economic crisis and social transformation context. Ljetopis socijalnog rada/Annual of Social work</i> , Vol. 20(1), стр. 91-112.
3.	<u>Brkić, М., Југовић, А., Glumbić, N.</u> (2014). Residential care for children with intellectual disabilities in the social protection system in Serbia. <i>European journal of social work</i> ,

	17(2), p. 237-251.
4.	Gavrilovic, A., <u>Jugovic, A.</u> (2012). A comparative study of child welfare in Serbia, Croatia and Bosnia-Herzegovina. <i>Srpska politička misao</i> , 1/2012, god. XIX, vol. 35, стр. 251-272.
5.	Милосављевић, М., <u>Југовић, А.</u> (2009). <i>Изван граница друштва – савремено друштво и маргиналне групе</i> . Београд: Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију. (281 страна).

Циљ ментор испуњава услове? ДА НЕ

IV ОЦЈЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

IV.1 Формулација назива тезе (наслова)

КАРАКТЕРИСТИКЕ И РАЗВОЈ ХРАНИТЕЉСТВА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Наслов тезе је подобан? ДА НЕ

IV.2 Предмет истраживања

Предмет истраживања јесте хранитељство као облик социјалне и породично-правне заштите дјецe без родитељског старања и одраслих и старих лица којима је потребно збрињавање путем дјелатности професије социјалног рада. У истраживању ће се анализирати обиљежја хранитељства, нормативни, институционални, историјски, теоријско-концептуални и методски аспекти дјеловања социјалног рада у области хранитељства у Републици Српској, као и могућности будућег развоја хранитељства. Да бисмо истражили хранитељство и његов досадашњи и будући развој, ово истраживање ће обухватити сљедеће елементе: однос система према хранитељству, карактеристике хранитељских породица, карактеристике корисника права на збрињавање у хранитељску породицу, аспекте квалитета живота корисника права на збрињавање, развој хранитељства у Републици Српској у претходном периоду, могућности, потенцијале и домете хранитељства у постојећем контексту који обухвата: теоријски и нормативни оквир, људске и материјалне ресурсе, те програме едукације за различите моделе хранитељства.

Планирано истраживање карактеристика и развоја хранитељства у Републици Српској обухватиће период од оснивања Републике Српске, 1992. године до данас (као и осврт на историјски развој хранитељства у бишој Југославији). Законски прописи од 1993. године до 2012. године и прописи од 2012. године до данас различито уређују област хранитељства, као права на збрињавање у хранитељску породицу из Закона о социјалној заштити. Фокус теоријског дијела истраживања ће бити на разматрању теоријских

поставки социјалног рада и хранитељства, утврђивању разлика нормативних поставки које су предуслов за развој хранитељства, те историјски преглед хранитељства, као једног од значајних аспеката социјалне заштите. Планирано истраживање ће се спроводити у првој половини 2017. године. Статистичка обрада резултата и њихова интерпретација планирана је у другој половини 2017. године. Истраживање ће се проводити у срединама у којима је до сада највише развијено хранитељство у Републици Српској. Према подацима Министарства здравља и социјалне заштите Републике Српске из 2015. године хранитељство је у Републици Српској најразвијеније на територије града Бањалука, Бијељина, Добој, Источно Сарајево, Приједор, Требиње и општини Градишка које ће бити обухваћене истраживањем. Поред наведеног, истраживањем ће бити обухваћени стручни радници центара за социјални рад из цијеле Републике Српске. Истраживање које је предмет овог рада у највећој мјери ће се ослонити на теоријска знања о социјалном раду, хранитељству, хранитељским породицама и одређеним категоријама корисника социјалне заштите (дјеца без родитељског старања; дјеца која нису без родитељског старања, али је родитељско старање неадекватно и због различитих околности дјеца морају бити издвојена из породице – дјеца чији је развој ометен породичним приликама; одрасла и стара лица која нису у могућности самостално функционисати, а немају подршку породице, те им је због различитих узрока потребно збрињавање). С обзиром да је ријеч о строго диференцираним подручјима која се у пракси међусобно испреплићу и надопуњују (социјални рад са породицом, социјални рад са дјецом без родитељског старања, социјални рад са дјецом чији је развој ометен породичним приликама, социјални рад са одраслим и старим лицима), може се констатовати да је ријеч о истраживању које је у домену посебних подручја социјалног рада, што и дефинише његову ужу научну област.

Предмет истраживања је подобан

ДА

НЕ

IV.3 Најновија истраживања познавања предмета дисертације на основу изабране литературе са списком литературе

- Beckett, C., (2006). *Essential theory for social work practice*, London: SAGE
- Herman, B. Jirgen, N. (2004). *Mrežni socijalni rad*, Banja Luka: Filozofski fakultet
- Child Protection Development, Department of Communities. (2011). *Intensive Foster Care- Program Description*, FSW, 2012. Statement of Ethical Principles. доступно на <http://ifsw.org/policies/statement-of-ethicalprinciples/>

- Horwath, J. (2000). *Childcare with gloves on: Protecting children and young people in residential care*, British Journal of Social Work 30(2):179-191.
- Howe, D. (1997). *Uvod u teoriju socijalnog rada*, Београд: Научно-истраживачки центар за социјални рад и социјалну политику FPN
- Лакићевић, М. Кнежић, Б. (2011). *Истраживање у социјалној политици и социјалном раду*, Београд: Чигоја штампа.
- Leloux-Ormeer, H. at all, (2016). *Characteristics of Children in Foster care, and Residential Care: A Scoping Review*, Journal of Child and Family Studies, Springer
- Милосављевић, М. (2009). *Основе науке социјалног рада*, Бања Лука: Филозофски факултет
- Милосављевић, М. (2013). *Социјална истраживања*, Београд: Службени гласник.
- *Nacional standards for foster care* (2003). Ireland: Government of Ireland Department of health and children
- Piescher, K., Schmidt, M., LaLiberte T. (2008). *Evidence-Based Practice in Foster Parent Training and Support*, Center for Advanced Studies in Child Welfare
- Рауне, М. (2001), *Савремена теорија социјалног рада*, Бањалука, Филозофски факултет Универзитета у Баалуци,
- Половина, Н. (2005), *Теорија осјећајног везивања: старе и нове перспективе у Зборник Института за педагошка истраживања*, бр. 1: 107-124.
- Савјет министара БиХ (2013). Одлука о усвајању етичког кодекса истраживања са дјецом и о дјечи у Босни и Херцеговини, Службени гласник БиХ бр. 59/13)
- Славуј, Ј. (2012). „Објективни и субјективни показатељи у испитивању концепта квалитете живота“ у Геоадриа бр.17/1: 73-92.
- Tobis, D. (2000). *Moving from residential institutions to community-based social services in Central and Eastern Europe and former Soviet Union*. Washington, D.C.: The World Bank.
- UNICEF (2000). *Children deprived of parental care: Rights and realities*, Regional Office for Central and Eastern Europe, the Commonwealth of Independent States and the Baltic States. Occasional Paper No. 1
- Whittaker, A. (2011). *Research Skills for Social Workers*, Second edition, Learning Matters, London
- Wilson, K., Ian Sinclair, I., Taylor, C., Pithouse, A. and Sellic, C. (2004). *Fostering success- An exploration of the research literature in foster care- Social Care Institut for*

Exelence Knoledge Review 5

- Alston, M., Bowles, W. (2013). *Researsc for Social Workers – An introduction to methods*, Third edition, Routledge, London
- Билтен социјалне, породичне и дјечије заштите (2014). Министарство здравља и социјалне заштите Владе Републике Српске, Бањалука
- Билтен социјалне, породичне и дјечије заштите (2013). Министарство здравља и социјалне заштите Владе Републике Српске, Бањалука
- Билтен социјалне, породичне и дјечије заштите (2015). Министарство здравља и социјалне заштите Владе Републике Српске, Бањалука
- Видановић, И. (2006). *Речник социјалног рада*, Народна библиотека Србије, Београд
- Грујић, Д., (2002). *Развој службе за породични смјештај. Стандардизација стручног рада у заштити дјеце без родитељског старања*, Социјална мисао, бр.36(4):109-118.
- Грујић, Д., Хацовић, Љ., Иванишевић, Љ., Текић, В. (2009). *Сигурним кораком до хранитељства – приручник за хранитеље*. Београд: Центар за породични смештај деце и омладине.
- Жгарец, Н. (2002). *Стандардизација у социјалним службама*, Социјална мисао бр. 36. Тематски број.
- Закон о социјалној заштити Републике Српске, Службени гласник Републике Српске бр. 37/12
- Југовић, А., Пејаковић, Љ., Стевановић, И. (2013). *Место за мене – деца на хранитељству у Србији*, Београд: Центар за права детета.
- Каменов, Ж.; Сладојевић-Франц, Б.; Ајдуковић, М. (2006). *Развој скала за испитивање ставова према издвајању дјеце из обитељи и удомитељству у Хрватска ревија за рехабилитацијска истраживања*, Vol.1 бр. 1, стр. 55-76
- Лаклија, М. (2011). *Модели удомитељства у Европи*. Загреб: Форум за квалитетно удомитељство дјеце
- Миљевић, М. (2007). *Методологија научног рада*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву
- Породични закон Републике Српске, Службени гласник Републике Српске бр.24/02
- Правилник о хранитељству, Службени гласник Републике Српске бр. 24/14
- Саболић, Т.; Вејмелка, Л. (2015). *Удомитељство дјеце у Хрватској из перспективе удомитеља и стручњака*, Holon Vol.5, No 1:6-42, Загреб
- Стратегија за развој породице у Републици Српској за период од 2009. до 2014.

- године, (2008). Влада Републике Српске
- Стратегија унапријеђења социјалне заштите дјече без родитељског старања 2015-2020 године, (2014). Влада Републике Српске

Избор литературе је одговарајући?

ДА

НЕ

IV.4 Циљеви истраживања

Општи циљ истраживања је идентификација основних карактеристика хранитељства као облика збрињавања корисника у систему социјалне заштите, утврђивањеплана и тока развоја хранитељства у Републици Српској и међусобна условљеност карактеристика и правца/праваца развоја хранитељства.

Научни циљ истраживања има у себи инкорпорирана три циља. Научна дескрипција, коју не треба схватити као пуко описивање појаве која је предмет истраживања, него као дескрипцију која има за циљ „довођење у узрочно-последичне односе, анализу фактора, функција и обележја и све остало што је битно за цјеловито, свестрано и објективно сагледавање предмета истраживања“ (Лакићевић и Кнежић, 2013: 58). Према томе, примјеном релевантних научних метода доћи ће се до научних сазнања о карактеристикама хранитељства и могућим правцима развоја хранитељства, што за социјални рад, као научну и апликативну дисциплину, представља значајан допринос. Други циљ је класификација и типологизација хранитељства у Републици Српској.

У раду ће се након описивања и одређења хранитељства у Републици Српској извршити типологизација која представља специјалан облик класификације. Имајући у виду да у Републици Српској законска одређења предвиђају хранитељство за малолетна и пунолетна лица извршиће се типологизација хранитељства у односу на ове критеријуме. Трећи циљ је научно објашњење феномена дјече без родитељског старања, као и одраслих и старих особа на хранитељству, али и објашњење улоге социјалног рада у хранитељству. Стога се научни значај може посматрати са два аспекта: сазнајно-теоријског и практично-апликативног. Научни фондус социјалног рада на подручју Републике Српске је оскудан, када је у питању аутохтони допринос домаћих истраживача, те се научни значај овог истраживања огледа и у чињеници да до сада није било истраживања која су у фокусу имала хранитељство у Републици Српској у области социјалног рада.

Друштвени циљ истраживања произлази из апликативне карактеристике социјалног рада, који треба да допринесе унапређењу сазнања и развоју хранитељства у Републици Српској. Примјеном резултата истраживања може се унаприједити постојећа пракса. То подразумева и квалитетнији живот корисника социјалног рада, а имплицитно и смањење или ублажавање постојећих социјалних проблема у друштву.

Резултати истраживања треба да укажу на потребу креативног, иновативног и социјално ангажованог приступа социјалних радника хранитељству као пожељном виду збрињавања корисника права из социјалне заштите који се налазе у стању потребе за збрињавањем или смјештајем. Тако ће се промовисати принципи хуманистичког социјалног рада, али и потреба подстицања социјалних промјена од стране главних актера – социјалних радника.

Да би се остварио овај циљ у раду ће се испитивати и утврђивати карактеристике хранитељства у Републици Српској и могућности његовог развоја са посебним фокусом на добијање слике тренутног стања у хранитељству и утицаја постојећег стања на моделе развоја хранитељствана основу које би се осмислили стратешки правци за отклањање уочених слабости и надоградњу позитивних учинака. Највећи број хранитељских породица у Републици Српској су породице које су у сродничкој вези са корисницима права, не посједују довољан ниво знања и вјештина потребних за хранитељство. Из наведеног је видљиво да ће се највећи број хранитељских породица бавити хранитељством док постоји потреба за збрињавањем конкретног корисника права на збрињавање са којим је хранитељска породица у сродничкој вези. Оваква ситуација наводи на закључак да највећи број хранитељских породица није погодан нити мотивисан за нова збрињавања корисника права, те да је број такозваних професионалних хранитељских породица у Републици Српској недовољан у односу на потребе за збрињавањем. У прилог наведеном говоре и подаци да је у Републици Српској дошло до повећања броја смјештаја у установе социјалне заштите у односу на број збрињавања у хранитељску породицу.

Узимајући у обзир пораст удјела старог становништва у укупној популацији у Републици Српској, потреба за развојем хранитељства за одрасла и стара лица је неоспорна. Према подацима Републичког Завода за статистику (Годишњак, 2016) у Републици Српској живи 17,22% становника старости изнад 65 година, што су подаци који се односе на попис становништва из 2013. године за Републику Српску. У истом документу изнесен је податак да 20,43% домаћинстава у Републици Српској су једночлана домаћинства. Готово сва стара лица која живе у једночланом домаћинству су у ризику од немогућности самосталног функционисања у домаћинству, те доласком у стање потребе за

збрињавањем. Дакле резултати истраживања.

Задаци истраживања односе се на сљедеће елементе:

- Анализирање и разматрање теоријских поставки хранитељства,
- Разматрање историјских аспеката развоја хранитељства у Европи, региону и код нас,
- Анализа хранитељства у региону,
- Анализирање нормативног оквира којим се уређује хранитељство у области социјалне заштите и социјалог рада у периодима од 1993. године до 2012. године и нормативни оквир од 2012. године до данас,
- Анализа карактеристика хранитељских породица у Републици Српској,
- Анализа карактеристика корисника права на збрињавање у хранитељску породицу,
- Анализа односа система социјалне заштите и центара за социјални рад према хранитељству и могућностима његовог развоја,
- Анализирање и истраживање могућности, домета и потенцијала хранитељства у постојећем контексту кроз анализу људских и материјалних ресурса и програма едукације,
- Анализа међусобних односа и карактеристика корисника права на збрињавање, хранитељских породица, модела хранитељства и могућности развоја хранитељства.

Циљеви истраживања су одговарајући?

ДА

НЕ

IV.5 Хипотезе истраживања: главна и помоћне хипотезе

Генерална хипотеза:

Хранитељство, као вид збрињавања у социјалној заштити Републике Српске, није развијено, а ниво развоја хранитељства условљен је нормативним, друштвено-вриједносним и институционалним аспектима, као и општим развојем система социјалне заштите и дјелатности социјалног рада.

Посебне хипотезе:

X1. Нормативни оквир који уређује област хранитељства пружа довољно могућности за унапријеђење и развој хранитељства у Републици Српској.

X2. Систем социјалне заштите у Републици Српској је оријентисан према развоју хранитељства као пожељног вида збрињавања.

X3. Систем социјалне заштите Републике Српске располаже одговарајућим механизмима за унапређење хранитељства (едукације стручних радника, обука потенцијалних и

постојећих хранитеља, праћење живота корисника у хранитељским породицама, надзор над спровођењем хранитељства, промоција хранитељства) али њихова примјена није равномјерно заступљена по појединим центрима за социјални рад.

X4. Центри за социјални рад у Републици Српској у збрињавању корисника преферирају хранитељство као вид збрињавања у односу на институционални смјештај.

X5. Стручни радници у Центрима за социјални рад који су едуковани за хранитељство у Републици Српској ангажовани су у раду са хранитељским породицама и директно на збрињавању корисника. Постоји значајна позитивна корелација између ангажмана стручних радника на пословима смјештаја и збрињавања који су едуковани за хранитељство квалитета живота корисника у хранитељским породицама.

X6. Породице у којима су збринуте корисници, испуниле се, у законски прописаном року од годину дана, услове за стицање статуса хранитељске породице.

X7. Карактеристике хранитељске породице у значајној мјери утичу на модел хранитељства који се примјењује у хранитељској породици.

X8. Карактеристике корисника права на збрињавање условљавају модел хранитељства који се примјењује у њиховом збрињавању.

X9. Корисници права на збрињавање у хранитељску породицу задовољни су аспектима квалитета живота који се остварују кроз хранитељство.

Хипотезе истраживања су јасно дефинисане? ДА НЕ

IV.6 Очекивани резултати хипотезе

Очекује се да ће постављена општа хипотеза бити потврђена, јер хранитељство у Републици Српској није у довољној мјери заступљено иако се сматра пожељним видом збрињавања. Хранитељство у Републици Српској није развијено јер је засновано на сродничком хранитељству, не постоје довољно развијени материјални и људски ресурси за примјену хранитељства као облика збрињавања. Систем социјалне заштите покушава да унаприједи хранитељство кроз активности које су усмјерене на развој и унапређење дјелатности социјалног рада и хранитељства као савременог и хуманог облика заштите корисника.

Очекивани резултати представљају значајан научни допринос? ДА НЕ

IV.7 План рада и временска динамика

- Фаза 1: јесен – зима 2016. године: Израда нацрта истраживања,

- Фаза 2: прољеће 2017. године - израда и/или прибављање сагласности за кориштење инструмената истраживања, писање теоријског дијела рада,
- Фаза 3: љето-јесен 2017. године - прикупљање података,
- Фаза 4: зима 2017. године - техничка припрема упитника за компјутерску обраду података, унос и обрада прикупљених података, тумачење података и писање емпиријског дијела рада,
- Фаза 6: прољеће 2018. године - израда емпиријског дијела рада,
- Фаза 7: љето 2018. године: теоријско-методолошка анализа истраживања карактеристика и развоја хранитељства у Републици Српској,
- Фаза 8: љето – јесен 2018. године -општа анализа цјелине рада у теоријском, методолошком и језичко-стилском смислу.

План рада и временски динамича су одговарајући. ДА НЕ

IV.8 Метод и узорак истраживања

У складу са врстом и природом предмета истраживања у изради рада примјењиваће се више општенаучних метода и то: аналитичко-дедуктивна, хипотетичко-дедуктивна, компаративна и историјска метода.

Од основних научних метода у изради рада ће се употребљавати методе анализе и синтезе, методе индукције и дедукције и метода генерализације.

Посебне методе које ће се користити у изради рада су метода *анализе садржаја* која ће се користити за прикупљање и анализу података у теоријском и емпиријском дијелу истраживања. Поред наведеног, у емпиријском дијелу истраживања користиће се *метода испитивања и статистичка метода* која ће се користити за обраду и анализу података у емпиријском дијелу истраживања.

Када је ријеч о методи анализе садржаја докумената, у теоријском дијелу истраживања ће се користити дескриптивна анализа, функционална анализа и факторска анализа и то у анализи стручне и научне литературе, резултата ранијих истраживања и нормативне документације којом се регулише област хранитељства, као и у обради и тумачењу података добијених након спроведеног истраживања. Метода анализе садржаја биће кориштена у емпиријском дијелу истраживања и то у поступку прикупљања података који се односе на социодемографске варијабле.

У емпиријском дијелу истраживања користиће се и метода испитивања. Технике којим ће се вршити испитивање корисника права на збрињавање у хранитељску породицу

(дјеца и одрасли и стари), хранитељске породице које збрињавају дјецу и хранитељске породице које збрињавају одрасле и старе, је анкетирање посредством инструмента анкетног упитника. За испитивање дјеце на хранитељству (уз сагласност аутора) користиће се анкетни упитник који је кориштен у истраживању „Место за мене – Деца на хранитељству у Србији“ спроведеном од стране Центра за права детета у сарадњи са Републичким заводом за Социјалну заштиту. Резултати истраживања објављени су у истоименој монографији, у којој су у прилозима дати и инструменти истраживања који су кориштени за прикупљање података. Анкетни упитник који ће се, уз прилагођавање у складу са задацима и циљевима овог истраживања користити, валидиран је кроз фокус групу стручне јавности у предистраживачком поступку и кроз евалуацију резултата истраживања. За прикупљање података од корисника права на збрињавање у хранитељску породицу из категорије одраслих и старих лица користиће се анкетни упитник који ће бити конструисан за ту сврху. Прикупљање података од хранитељских породица вршиће се анкетирањем уз помоћ анкетног упитника који ће (уз сагласност аутора) бити прилагођен у складу са задацима и циљевима овог истраживања. Анкетни упитник који ће се користити такође је кориштен у горе поменутом истраживању.

За потребе овог истраживања испитиваће се субјективни показатељи квалитета живота корисника права на основу валидираних инструмената који испитију ову област. С обзиром да се субјективним показатељима мјери задовољство, аспекти квалитета живота корисника у хранитељству ће се испитивати уз помоћ уједначеног мјерног инструмента Ликертове (Lickert) скале која ће бити саставни дио анкетног упитника за кориснике права на збрињавање у хранитељску породицу.

За испитивање ставова стручних радника центара за социјални рад користиће се скала ставова Ликертовог типа која ће се конструисати за потребе истраживања, те ће бити валидирана кроз фокус групу научне и стручне јавности. Садржај скале ставова односиће се на тврдње о тренутном стању у области хранитељства, као и на могућности развоја хранитељства и врстама подршке у обављању хранитељства од стране центара за социјални рад.

Према посљедњим подацима у Републици Српској на крају 2015. године било је 267 хранитељских породица у које је укупно збринато 356 корисника права на збрињавање у хранитељску породицу (Билтен социјалне, породичне и дјечије заштите, 2015). Од укупног броја корисника права у хранитељске породице збринато је 263 дјеце и 83 одрасле особе. Како бисмо истражили карактеристике хранитељства у Републици Српској и могућности његовог развоја, за потребе истраживања узорак ће чинити 120

хранитељских породица што чини 44,94% од популације. Хранитељске породице које ће бити обухваћене истраживањем, бираће се случајним узорком у срединама у којима је хранитељство у Републици Српској највише развијено. За потребе истраживања биће формирана четири подзорка, хранитељи (120) и корисници права (120+), односно корисници права на збрињавање који су збринуте у хранитељским породицама које ће бити обухваћене испитивањем. У групи хранитељских породица испитиваће се хранитељске породице у којима су збринута дјеца и хранитељске породице у којима су збринуте одрасле. У групи корисника испитиваће се дјеца збринута у хранитељске породице, као и одрасла и стара лица која су збринута у хранитељским породицама. Испитивањем ће бити обухваћени стручни радници центара за социјални рад на цијелој територији Републике Српске. Подзорак стручних радника запослених у центрима за социјални рад чиниће 90 стручних радника (социјални радници, психолози и правници).

Технике Испитаници	Анкетни упитник	Скала ставова Ликертовог типа	Фокус група
Дјеца на хранитељству	100+		
Одрасли и стари на хранитељству	30+		
Хранитељске породице у којима су збринута дјеца	90		
Хранитељске породице у којима су збринута одрасла и стара лица	30		
Стручни радници		90	10

Метод и узорак су одговарајући? ДА НЕ

IV.9 Мјесто, лабораторија и опрема за експериментални рад

Истраживање нема карактер експерименталног и лабораторијског.

Услови за експериментални рад су одговарајући? ДА НЕ

IV.10 Методе обраде података

Обрада података, добијених након спроведеног емпиријског истраживања, извршиће се уз помоћ статистичког програма IBM SPSS Statistics 21.0, за табеларне и графичке приказе резултата биће коришћени програмски пакети MS Office Word 2010 и MS Office Excel 2010. Статистичка анализа података добијених емпиријским истраживањем ће се започети нумеричким описом и припремом представљањем расподеле мјера. Обрада података ће се наставити примјеном основних (униваријантних) статистичких техника: хи-квадтар тест, Т тест, анализа варијансе (ANOVA) и напредних (мултиваријантних) статистичких тестова: анализа главних компоненти (PCA), експлораторна факторска анализа (EFA), мултиваријантна анализа варијансе (MANOVA) и друге, у складу са захтјевима обраде добијених података. За упоређивање средњих вриједности различитих карактеристика у групама испитаника које ће бити обухваћене истраживањем користиће се Студентов (*Student*) Т тест. За утврђивање степена повезаности (корелације) карактеристика користиће се Парсонова (*Pearson*) параметарска или Спирманова (*Spearman*) непараметарска корелација. У обради података који ће се прикупити испитивањем ставова стручних радника скалом Ликертовог типа биће коришћена факторска анализа.

Предложене методе су одговарајући?

ДА

НЕ

V ЗАКЉУЧАК

Кандидат је подобан	<u>ДА</u>	<u>НЕ</u>
Тема је подобна	<u>ДА</u>	<u>НЕ</u>

Образложење (до 500 карактера):

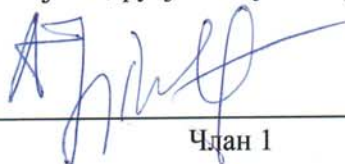
Узимајући у обзир научни квалитет понуђеног пројекта докторске дисертације, теоријску утемељеност, методолошко-логичку конзистентност, недовољну истраженост проблематике и вишеструку друштвену значајност теме, Комисија предлаже Наставно-научном вијећу Факултета политичких наука у Бањој Луци да позитивно оцени подобност кандидаткиње **Андрее Ракановић Радоњић** за рад на докторској дисертацији и прихвати предложену тему докторске дисертације под називом **КАРАКТЕРИСТИКЕ И РАЗВОЈ ХРАНИТЕЉСТВА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ**.

Комисија закључује и да је проф. др Александар Југовић подобан да буде ментор у изради ове докторске дисертације.

Датум: 02.03.2017. године

Предсједник комисије

Проф. др Александар Југовић, редовни професор на Факултету за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, ужа научна област социјална патологија-подручја социјалног рада

Члан 1

Проф. др Јагода Петровић, ванредни професор на Факултету политичких наука Универзитета у Бањалуци, ужа научна област теорије и методологије социјалног рада

Члан 2

Доц. др Љубо Лепир, доцент на Факултету политичких наука Универзитета у Бањалуци, ужа научна област социјална политика

